

ДО Г-ЖА ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Публикуван законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г. и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025 – 2028 г.

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПЕТКОВА,

От името на долуподписаните организации представяме следното становище към предложения за обсъждане Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г. и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025 – 2028 г.

Изразяваме своята подкрепа за част от предложенията, изложени в проектобюджета:

- Прекратяване диверсифицирането на ставката на ДДС за различните индустрии и връщането на 20% ДДС за ресторантьори и хлебопроизводители. Вярваме, че България трябва да се стреми към ниски, еднакви и ясни данъци за всички и че данъчните изключения дългосрочно биха били деструктивни за страната ни.
- Приветстваме усилията на Министерство на финансите за прилагане на мерки свързани с излизането на страната ни от списъка на високорискови държави, съгласно ЗМИП (FATF).
- Считаме, че предложението мерки, свързани с повишаване акциза на тютюневите изделия и алкохола са разумни.
- Отчитаме като положително развитие отпадането на предложението за облагане с данък върху “свръхпечалбите” на банките, което според нас щеше да даде много лош сигнал към бизнеса и да създаде опасен прецедент.

Считаме, че в така направеното предложение за проектобюджет има някои много притеснителни предложения и призоваваме Министерство на финансите да преразгледа част от тях.

I. Повишаване на максималния осигурителен доход.

Направеното предложение за повишаване на максималния осигурителен доход е удар срещу компаниите, които от години са пример с това, че работят на светло и сформират гръбнака на средната класа. Правени са множество изследвания, които показват, че облагането с повече данъци за средната класа не е правилна политика.

Работейки по бюджета за 2025 година, трябва да съобразяваме развитието на глобалните пазари. Много от компаниите, които ще бъдат засегнати, оперират на международни пазари, които в момента се намират в засилваща се рецесия. Важно е в този момент повече пари да остават в бизнесите и да се гарантира, че те имат ресурса да продължат да се развиват в тази затруднена международна ситуация, вместо държавата да отнеме част от средствата на хората и компаниите в този критичен момент.

През 2024 година в Европа в технологични компании бяха инвестирани с 90% по-малко средства от Фондове за рисково и дялово инвестиране в сравнение с 2023 година. Оценките на компаниите в момента са много занижени и именно бизнесите, които имат потенциал за растеж, са принудени да съкращават разходите си и да отложат следващите инвестиционни рундове. Увеличаването на осигурителния праг в сегашния момент би ги поставило в още по-лошо състояние спрямо международните им конкуренти, което е в разрез с интересите на България.

Трябва да се има предвид, че в средната класа, която се осигурява над осигурителния праг и би била засегната от така направеното предложение, вече повече от 3 години назрява напрежение по темата. Самите хора имат усещането, че постоянното повишаване на осигурителния праг и отнемането на част от заплатите им не е справедливо, защото и сега плащат най-много като абсолютна стойност. На фона на това назрява разбирането, че държавата не предоставя нужното качество на обществени услуги, а хората плащат двойно - веднъж под формата на данъци и осигуровки и втори път за:

- Частни детски градини - защото държавни най-често няма.
- Частни училища - защото държавното образование остава нереформирано и с много ниски резултати.
- Частни лекари.
- Грижи за своите възрастни родители.

Това, което виждаме да се случва в Полша и Румъния, е, че особено в ИТ сектора все повече хора прекратяват трудовите си договори и преминават на договори като контрактори, осигурявайки се на минимална работна заплата - решение, провокирано най-вече от разбирането за справедливост. Тази тенденция ще се развие в България, ако продължи ежегодното повишаване на осигурителния праг, а това от своя страна ще доведе до намаляване на хората, осигуряващи се на по-висока ставка.

Най-големият проблем с повишаването на максималния осигурителен праг е, че засяга хората, които плащат коректно всичко дължимо на държавата, докато има цели индустрии, които работят “на сиво”. Европейският парламент [излезе с проучване](#), което поставя България на първо място като държавата с най-голям сив сектор като дял от икономиката. Строителство, ресторантьорство, таксиметровите услуги и много други са секторите, в които е всеизвестно, че много хора печелят средства много над осигурителния праг, а същевременно се осигуряват на минималната заплата и работят само с кеш. Считаме за несправедливо и нередно държавата “да отписва” $\frac{1}{3}$ от икономиката, но да продължава да иска повече средства от тези около 7%, които плащат най-високи осигуровки.

II. Отмяна вдигането на прага на ДДС от 100 000 лв на 166 000 лв.

Вдигането на прага на ДДС засяга около 700 000 малки компании, които представляват мнозинството от бизнеса в България. Тази мярка е безспорно положителна за развитието на бизнес средата и не бива да се отменя.

Особено негативно е това, че до вдигането на прага на 166 000 лв. остават 3 седмици. Бизнесът вече е направил своите бюджети и планове и тази мярка ще внесе огромен хаос сред много от компаниите. Съществува реален риск бюджетът да не бъде гласуван до края на годината, което означава, че на 1 януари прагът ще бъде повишен, а след това би могъл да бъде свален отново на 100 000 лв. след гласуване на така предложения бюджет. За немалко бизнеси това ще създаде още по-голямо объркване и призоваваме Министерство на финансите да преразгледа така направеното предложение, за да внесе повече спокойствие в средата за бизнес.

Една от най-големите критики към страната ни е това, че нямаме предвидима бизнес среда. Отмяната на заложеното вдигане на прага на ДДС в последния момент (или след него) ще е поредно действие от страна на държавата, което показва непредвидимост в политиката на страната ни - нещо, което отблъсква както чуждестранните, така и местни предприемачи и инвеститори.

III. Повишените разходи в публичния сектор

Европейският съюз приема за норма да предоставя средства срещу реализирани реформи. Вярваме, че това е добра практика, която трябва да следваме в България с изготвянето на бюджета. Препоръки за структурни реформи и насочени към стабилност икономически политики идват и от Европейската централна банка в конвергентните доклади относно напредъка на България за присъединяване в еврозоната.

Безспорно учителите и служителите в образованието трябва да са все по-добре платени, но повишените разходи трябва да бъдат обвързани с реформи и по-качествено образование.

Отбраната на страната ни има потенциал да е двигател на икономиката и в днешния свят ще е все по-важно да развиваме свои иновации във военната индустрия и разработките с двойна употреба. По-високото заплащане на хората в тази сфера трябва да е свързано с ясна визия за подобрения и модернизация на индустрията.

Аналогично - повишението на заплатите в Министерство на вътрешните работи трябва да е свързано с оптимизиране на персонала и реформиране на процесите.

IV. Минималната работна заплата (МРЗ) не трябва да е обвързана със средната работна заплата

Действащата в момента формула задейства спирала, при която МРЗ и средната работна заплата се вдигат една друга постоянно и само нагоре. Вярваме, че това е деструктивно за икономиката ни, а вече ставаме свидетели и на случаи, в които големи работодатели напускат България точно поради повишението на минималната работна заплата. Същевременно държавата ни няма политика за привличане на работодатели от индустриите с по-висока добавена стойност, които биха плащали и по-високи заплати.

Повишението на МРЗ трябва да бъде замразено, докато не се направи цялостна реформа, която да доведе до формиране на минимална работна заплата само там където има нужда от нея. Не е редно да има еднаква минимална работна заплата за ИТ сектора в София и за компания, произвеждаща кабели в гр. Мездра например.

Вярваме, че бюджетът е силен инструмент, с който държавата може да реализира политики, свързани с развитието на икономиката и средата за бизнес. Най-важната роля на държавата е именно да създава рамка, в която бизнесът, предприемачите и работещите хора да генерират продукти, услуги и добавена стойност.

В момента всички начини, по които държавата ни може да привлича средства, не работят добре:

- Чуждестранните инвестиции практически липсват.
- Средствата от НПВУ са спрени.
- Показателите ни за експорт се развиват негативно.
- Индустриалното производство се развива негативно.
- Усвояването на средствата по оперативните програми е крайно незадоволително.

Глобалните процеси също поставят компаниите във все по-трудна позиция и е важно държавата да остави повече средства в ръцете на бизнеса, както и да се фокусира върху иниципирането на позитивни реформи, дерегулации и подобряването на средата.

Благодарим за отделеното време и внимание да се запознаете с нашето становище и предложения.

С уважение,

АИБЕСТ

Българска Асоциация по информационни технологии (БАИТ)

Българска асоциация на софтуерните компании (БАСКОМ)

Българската предприемаческа асоциация (БЕСКО)

Клъстер информационни и комуникационни технологии (ИКТ Клъстер)

Професионална асоциация по роботика и автоматизация (PARAi)